

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Державного некомерційного підприємства
“Державний університет “Київський
авіаційний інститут”, доктору наук з
державного управління, професору,
професору кафедри публічного управління та
адміністрування Факультету економіки та
бізнес-адміністрування

ЛЕЛЕЧЕНКО Анжелі Павлівні

ВІДГУК

**доктора наук з державного управління, професора кафедри менеджменту
Закладу вищої освіти “Університет трансформації майбутнього” ДРАГАН
Ірини Василівни на дисертаційну роботу СЕРЕДИ Юрія Васильовича на тему
“Удосконалення механізмів державного управління дорожнім будівництвом в
Україні”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі “Публічне
управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та
адміністрування”**

1. Актуальність теми дослідження

Актуальність теми дисертаційного дослідження Юрія Васильовича Середи обумовлена потребою формування дієвих механізмів державного управління дорожнім будівництвом, які враховують сучасні соціально-економічні, екологічні та інституційні виклики. Дорожня інфраструктура є не лише ключовим чинником економічного розвитку, а й забезпечує соціальну згуртованість, доступ населення до освітніх, медичних, адміністративних та культурних послуг, сприяє інтеграції регіонів і підвищенню мобільності громадян.

У сучасних умовах, зокрема післявоєнної відбудови, особливого значення набуває інтеграція принципів сталого розвитку та соціально-економічного ефекту дорожнього будівництва, що дозволяє поєднувати економічну ефективність інфраструктурних проектів із збереженням довкілля та підтримкою демографічної стабільності. Це включає планування і реалізацію проектів з урахуванням екологічних обмежень, збереження природних ресурсів та мінімізації негативного впливу на довкілля.

Важливим аспектом є використання цифрових технологій – цифрової інфраструктури та інтеграції даних, електронних сервісів управління, електронних

засобів комунікації, каналів зворотного зв'язку, механізмів прозорості та підзвітності, як елементів громадського контролю та підвищення соціальної згуртованості. Ці технології забезпечують оперативний доступ до інформації про стан дорожньої мережі, виконання робіт і фінансування, що сприяє підзвітності органів влади та формує довіру суспільства до державних інституцій.

Дослідження також підкреслює роль інвестиційної привабливості та залучення міжнародних програм, що сприяє ефективному фінансуванню дорожніх проектів, впровадженню інноваційних технологій і інтеграції української дорожньої інфраструктури у європейські та світові транспортні коридори.

Практична значимість роботи полягає у можливості застосування результатів дослідження для:

- підвищення ефективності та прозорості управління дорожнім будівництвом органами державної влади;
- оптимізації планування і контролю інфраструктурних проектів на місцевому рівні;
- підтримки освітніх та наукових програм, що формують компетенції у сфері управління транспортною інфраструктурою;
- сприяння сталому розвитку регіонів та підвищенню соціально-економічного ефекту від реалізації дорожніх проектів.

Таким чином, дисертаційне дослідження Середи Ю.В. є актуальним і своєчасним, оскільки інтегрує економічні, соціальні, екологічні, цифрові та інституційні аспекти, забезпечуючи комплексний підхід до модернізації системи державного управління дорожнім будівництвом в Україні та відповідність глобальним стандартам і Цілям сталого розвитку ООН.

2. Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами

Дослідження органічно пов'язане з ключовими державними стратегіями та програмами у сфері розвитку транспортної інфраструктури та забезпечення сталого розвитку. Серед них – Національна транспортна стратегія України до 2030 року, Державна цільова програма розвитку автомобільних доріг, а також стратегічні документи з імплементації Цілей сталого розвитку ООН. Дисертація Середи Ю.В. узгоджується з науково-дослідними роботами, зокрема Державного некомерційного підприємства “Державний університет “Київський авіаційний інститут” на тему “Теоретико-методологічні засади трансформації публічного управління в умовах дії воєнного стану та післявоєнного відновлення” (ДР №0125U002024). У межах дослідження здобувачем обґрунтовано та розроблено механізми державного управління дорожнім будівництвом в умовах післявоєнної відбудови, що підкреслює її практичну спрямованість.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертаційне дослідження Ю.В. Середи відзначається високою системністю та ґрунтовністю викладу, що забезпечує логічну послідовність викладу матеріалу та всебічне обґрунтування висновків і рекомендацій. У роботі застосовано

широкий спектр наукових методів, зокрема системний аналіз, інституційний, порівняльний та структурно-функціональний підходи, що дозволяє комплексно оцінювати взаємозв'язок між інституційними, організаційними, фінансово-економічними та нормативно-правовими складовими системи державного управління дорожнім будівництвом.

Особливу увагу автор приділяє оцінці впливу інфраструктурних рішень на соціально-економічний розвиток територій, враховуючи підвищення мобільності населення, доступ до освітніх, медичних та адміністративних послуг, формування нових робочих місць та економічної активності регіонів.

У дисертації фінансово-економічний механізм розглядається не лише як джерело фінансування дорожніх проектів, а й як інструмент забезпечення соціальної справедливості, сталого розвитку та екологічного балансу, підвищення якості життя населення та довіри до державних інституцій.

Дисертантом приділено значну увагу цифровізації управлінських процесів, зокрема використанню цифрових технологій – цифрової інфраструктури та інтеграції даних, електронних сервісів управління, електронних засобів комунікації, каналів зворотного зв'язку, механізмів прозорості та підзвітності, що сприяє громадському контролю та підвищенню соціальної згуртованості. Це дозволяє не лише моніторити стан дорожньої інфраструктури в режимі реального часу, а й забезпечувати прозорість фінансування та виконання робіт, що зменшує корупційні ризики.

Дослідження також враховує інвестиційну привабливість та залучення міжнародних програм, що дозволяє підвищити ефективність реалізації проектів, впроваджувати інноваційні технології та інтегрувати українську транспортну систему у європейські та світові транспортні коридори.

Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації дисертації ґрунтуються на поєднанні теоретичних досліджень і практичних підходів, що забезпечує комплексне бачення розвитку дорожньої інфраструктури з урахуванням соціально-економічних, екологічних, цифрових та інституційних аспектів, а також високий рівень їх обґрунтованості та практичної значущості для органів влади, місцевих громад і освітніх установ.

4. Наукова новизна та достовірність результатів

Наукова новизна дисертаційного дослідження Юрія Васильовича Середи полягає у комплексному обґрунтуванні механізмів державного управління дорожнім будівництвом, що враховують сучасні соціально-економічні, екологічні та інституційні виклики. Вперше в українській науковій літературі системно розглянуто поєднання інституційно-правового та організаційного механізму управління з практичними аспектами соціальної згуртованості та сталого розвитку територій.

Особливий внесок автора полягає у:

- систематизації категоріального апарату та класифікації механізмів державного управління дорожнім будівництвом, що забезпечує уніфікацію

термінології та науково обґрунтовану базу для подальших досліджень і нормативного регулювання;

- розробці моделей інституційного реформування, які дозволяють оптимізувати організаційно-розпорядчі та нормативно-правові блоки, підвищити ефективність взаємодії між центральними та місцевими органами влади, чітко розмежувати повноваження та мінімізувати корупційні ризики.

- інтеграції соціально-економічного та екологічного вимірів у процеси державного управління, що дає змогу оцінювати вплив дорожньої інфраструктури на розвиток територій, формування робочих місць, підвищення якості життя населення та збереження довкілля.

- використанні цифрових технологій (E-ROAD, цифрові двійники, відкриті дані тощо), що сприяє підзвітності управлінських рішень і забезпечує оперативний доступ до актуальної інформації.

- оцінці інвестиційної привабливості та залучення міжнародних програм, що створює умови для фінансової стабільності та впровадження інноваційних технологій у дорожньому будівництві.

Теоретичне значення роботи полягає у формуванні нових підходів до комплексного управління дорожньою інфраструктурою, які поєднують економічні, соціальні, екологічні, цифрові та інституційні аспекти. Запропоновані автором моделі і механізми можуть бути використані для вдосконалення законодавчих актів, підвищення ефективності планування, контролю та оцінки реалізації дорожніх проектів, а також для підготовки фахівців у сфері державного управління та транспортної інфраструктури.

Таким чином, дисертаційна робота має значний науковий потенціал, підтверджує актуальність інтегрованого підходу до управління дорожнім будівництвом та створює підґрунтя для подальших досліджень у сфері сталого розвитку, цифровізації та соціально-економічного впливу інфраструктурних проектів.

Отримані результати мають ознаки наукової новизни, серед яких:

- запропоновано концепцію фінансово-економічного механізму державного управління дорожнім будівництвом у поєднанні з принципами сталого розвитку;

- обґрунтовано роль цифрових технологій у підвищенні прозорості та ефективності управління;

- удосконалено підходи до оцінки соціально-економічного ефекту від реалізації інфраструктурних проектів;

- визначено напрями адаптації європейських практик управління інфраструктурою до українських умов з урахуванням демографічних та екологічних чинників.

5. Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення дисертаційної роботи Ю.В. Середи полягає у можливості застосування її результатів органами державної влади, місцевого самоврядування, освітніми закладами та міжнародними партнерами.

Запропоновані підходи сприяють формуванню збалансованої транспортної політики, орієнтованої на довгостроковий соціально-економічний ефект, та забезпечують інтеграцію екологічних і демографічних аспектів у процеси публічного управління дорожньою інфраструктурою.

Зокрема, результати дисертації можуть бути застосовані у практиці:

- планування відновлення та розвитку дорожньої мережі після воєнних руйнувань із врахуванням принципів сталого розвитку, економічної ефективності та соціальної справедливості;
- розробки програм публічно-приватного партнерства, що дозволяють залучати додаткові інвестиції та технології, підвищувати ефективність реалізації інфраструктурних проектів і мінімізувати ризики;
- залучення міжнародних грантових та кредитних ресурсів, спрямованих на модернізацію транспортної інфраструктури та інтеграцію українських проектів у європейські та світові транспортні коридори;
- впровадження цифрових технологій, що забезпечують громадський контроль, а також створюють умови для ефективного моніторингу та оцінки інфраструктурних проектів у режимі реального часу;
- оптимізації організаційно-розпорядчих та нормативно-правових механізмів, що дозволяє підвищити координацію між центральними і місцевими органами влади, чітко розмежувати повноваження та мінімізувати антикорупційні ризики.

Крім того, результати дослідження мають значне освітнє та наукове значення: вони можуть бути використані у викладанні курсів з публічного управління, сталого розвитку, управління інфраструктурними проектами та цифровізації транспортної системи; у підготовці фахівців з планування та оцінки ефективності дорожніх проектів; а також для розвитку методик практичного застосування інноваційних управлінських інструментів.

Таким чином, практичне значення роботи полягає у створенні комплексного інструментарію для підвищення ефективності, прозорості та сталого соціально-економічного розвитку дорожньої інфраструктури, що відповідає сучасним викликам і забезпечує користь як для державних органів та місцевих громад, так і для міжнародних партнерів і освітньої сфери.

6. Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Науковий доробок здобувача свідчить про повне і системне висвітлення основних положень дисертації у публікаціях. В опублікованих працях відображено як теоретико-методологічні підходи до дослідження механізмів державного управління, так і практичні аспекти, що стосуються фінансово-економічних, соціальних та екологічних інструментів.

Особлива увага приділяється:

- аналізу впливу дорожньої інфраструктури на соціально-економічний розвиток територій, підвищення мобільності населення, доступу до освітніх, медичних та адміністративних послуг;

- інтеграції екологічних і демографічних аспектів у процеси державного управління та планування інфраструктурних проектів;
- використанню цифрових технологій, таких як платформи E-ROAD, цифрові двійники та відкриті дані тощо;
- формуванню інвестиційної привабливості, залученню міжнародних програм і грантів для модернізації транспортної інфраструктури та впровадження інноваційних управлінських практик;
- розробці практичних рекомендацій, які можуть бути застосовані органами влади, місцевими громадами та освітніми закладами для підвищення ефективності управління дорожнім будівництвом.

У шести публікаціях у наукових фахових виданнях та шести тезах конференцій належно представлені результати, що мають як наукову, так і практичну цінність, включаючи вдосконалення державного управління дорожнім будівництвом, розробку інструментів контролю та прозорості, а також забезпечення сталого соціально-економічного ефекту від реалізації дорожніх проектів.

Таким чином, опубліковані праці здобувача відображають повний спектр основних положень дисертації, що підкреслює системність наукового підходу, його практичну орієнтованість та значимість для державного управління, місцевих громад і освітньої діяльності.

7. Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації

Анотація дисертаційної роботи повністю відповідає структурі основного тексту та відображає логіку побудови дослідження і ключові результати. У ній коректно подано мету, об'єкт, предмет і методи дослідження, а також висвітлено наукову новизну, практичну значущість і зв'язок із міжнародними підходами.

Особливо важливим є те, що анотація відображає інтегрований підхід автора до сталого розвитку і соціально-економічного ефекту дорожнього будівництва, підкреслює значення дорожньої інфраструктури для соціальної згуртованості, доступу до освіти та медичних послуг, формування економічної активності регіонів.

В анотації також акцентовано увагу на інтеграції принципів сталого розвитку у стратегічні документи та планування; екологізації процесів проектування та будівництва; підвищенні безпеки дорожнього руху та інклюзивності інфраструктури; цифровізації управлінських процесів та використанні відкритих даних.

Таким чином, анотація створює цілісне та повне уявлення про дисертацію, узгоджена з її розділами та підрозділами, відображає всі ключові аспекти дослідження та відповідає сучасним вимогам до оформлення результатів наукових робіт. Вона ефективно передає як теоретичну, так і практичну значимість роботи, забезпечуючи її сприйняття як цілісного дослідження, яке враховує глобальні стандарти та Цілі сталого розвитку ООН.

8. Зауваження та дискусійні моменти

Дисертаційне дослідження Середи Юрія Васильовича є самостійною завершеною науковою працею, яка заслуговує на позитивну оцінку. Водночас, попри значні наукові й практичні здобутки, з урахуванням складності та багатогранності досліджуваної проблематики, окремі аспекти потребують уточнення.

1. Доцільним є більш глибокий та системний аналіз екологічних ризиків, пов'язаних із процесом дорожнього будівництва, а також оцінка їхнього впливу на реалізацію концепції сталого розвитку. Такий підхід дозволив би комплексно врахувати екологічні аспекти інфраструктурного розвитку та посилити екологічну обґрунтованість запропонованих рішень.

2. Потребує додаткового пояснення авторська позиція - які підходи до кількісної оцінки соціально-економічного ефекту від впровадження цифрових технологій у дорожнє будівництво є найбільш доцільними в українських реаліях, і як ці оцінки можуть вплинути на стратегічне планування галузі?

3. Водночас необхідно пояснити, яким чином регіональні відмінності впливають на забезпечення рівного доступу населення до транспортних послуг і які механізми можуть сприяти подоланню просторової нерівності в умовах сучасної транспортної політики?

4. У дисертаційній роботі значна увага приділена міжнародному досвіду. Проте потребує глибшої авторської конкретизації питання якою мірою інтеграція міжнародного досвіду та кращих практик управління дорожньою інфраструктурою – з акцентом на інноваційні моделі публічно-приватного партнерства та цифрові рішення – може сприяти формуванню адаптованих управлінських підходів в українському контексті з урахуванням національної регуляторної специфіки та інституційної спроможності?

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

9. Загальний висновок

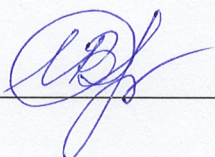
Дисертаційна робота Середи Юрія Васильовича “Удосконалення механізмів державного управління дорожнім будівництвом в Україні” є завершеним і самостійним науковим дослідженням, що поєднує теоретичні узагальнення та практичні розробки.

Зміст дисертації повністю відповідає спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування”, а також вимогам: п. 6–9 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44. від 12 січня 2022 року (із змінами), а також наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року “Про затвердження вимог до оформлення дисертації” (із змінами).

Враховуючи зазначене, автор дисертації – Серeda Юрій Васильович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії з галузі 28 “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.

Офіційний опонент,

доктор наук з державного управління,
професор кафедри менеджменту
Закладу вищої освіти
“Університет трансформації майбутнього”

 I.V. ДРАГАН

Фідрис Фірки Драган
Президент ЗВО «УТМ»

Гетяна Шестаковська